

СВОБОДА

LIBERTY

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУССКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУССКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“.

Рѣкъ VI.

Мт. Кармель, Па. Четвергъ 31-го Марца 1898.

Число 13.

Календарь.

31	Ч.	Хризанта, Дарин
1	П.	Юлиа муч. Фотиня
2	С.	Якова испов.
3	В.	5. ПОСТУ. Василій
4	П.	Никола, Индіа
5	В.	Захарія, Якова, Артемія
6	С.	БЛАГОВѢЩЕНЪ БОГОР.

Здѣсь.

До Канады. — Look out — Зрадники народу. — Вѣсти изъ Америки. — Что чувствую въ свѣтъ? — Повинки. — Вѣсти церковныя. — Смѣхъ и правда. — Заплатили за „Свободу“. — Феллетонъ: Образки изъ Канады. — Стихи: Испела брѣвничка подъ дѣтнью. — Обдуреній Мосель. — Якъ загадали машинною вѣднѣ. — Оголошени.

УВАГА.

Хотятъ присутствіи до „Союза“ най посылають вступне и мѣсячно до касіера.

Mr. George Chylak
OLYRHANT, PA.

И увѣдомляють секретаря подѣ адресую.

Rev. John Ardan
P. O. Box 418
OLYRHANT, PA.

ДО КАНАДЫ!

Хто намѣряе ѣхать сей весны до Канады на грунтъ найже-жь памятає, що треба вже выбирати ся поволі въ дорогу. Въ другой половинѣ апріля по Великоднихъ святахъ треба вже ѣхати, щобъ заранѣе, якъ только свѣтъ злѣзе, вышукати собѣ фарму и позати будову хаты. Хто еще не має картки водѣ мене на зниженный тикетъ, най напишеть листъ до мене и подасть кокладно свое имя, жени, дѣтей и кѣлько каждому лѣтъ. Рядъ канадскій водступитъ для нашихъ людей въ Альбертъ, коло колѣйной стаяці Millet Township 47 и 48. Добре бы было, якъ бы всѣ нашѣ люди, котры выѣдутъ зъ Пеннсилваніи осѣли тамъ особно колонією. Если-бъ зобрало ся паразъ 50 родитѣ, и готовъ бы поѣхати зъ людьми, а-жъ на мѣсце. Въ середу

по Великоднихъ святахъ, дня 20. апрѣля треба бути вже въ Buffalo. Грошей не треба мѣняти на канадскій, бо тамъ американскій грошъ такъ само добрый, якъ канадскій. Хто має охоту ѣхати и має бодай \$300 най зголоситъ ся до мене на адресу:

Rev. Nestor Dmytrow
89 Johnson Str.
BUFFALO, N. Y.

LOOK OUT!

Коли органъ словацкій грат. братствъ „А. Р. Вѣстникъ“ гомосивъ своего часу на всѣ заставки, шо для американскихъ людей грат. кат. обряду треба бы доконче епископа, котрый бы вхошивъ цѣлу церковну управу въ свои руки, то и мы тогда сказали свое слово въ той справѣ. Мы не вѣрили и не вѣримо въ усякъхъ меморандумѣхъ, хоть бы ихъ занесли до Риму всѣ тутешні священники, бо всѣ заходы, які доси робились въ той лѣкучій для насъ справѣ, испились безъ жадныхъ наслѣдковъ. Мы навѣтъ и те були свого часу сказали, шо такой импортованій епископы зъ Угорщины, або Галличины не надавались бы до тутешныхъ амер. водноснахъ, а коли-бъ зновъ схотѣли выбрати дѣкого зъ амер. грат. кат. священниковъ, то закнись бы се стало, они бы зъ 50 разовъ посварились. Такимъ способомъ старане ся о епископа своего, водложили мы на задній плячъ, а на те мѣсце поставили мы вже не нову гадку, щобъ всѣ грат. кат. парохіи злучились въ одно товариство, котрого выдѣль мавъ бы обовязокъ наглядати надъ зарядомъ церковнымъ поодинокихъ колоній. Та сея гадка ма-

буть не подобалась священникамъ. Они нехотять, щобъ устрои. рускоп церкви бувъ автономичный, а зѣткають доконче за абсолютизмомъ. Задивились на римо-католикѣ духовенство. Тамъ поправдѣ рай для священниковъ. Господаруй грошемъ церковнымъ якъ хочешъ, дай о добро своихъ парохіянъ якъ тобъ злюбить ся и веди себе якъ запрагнешъ, лишь посылай точно епископови податокъ, а прочая вся приложить ся. — Епископъ любить такихъ ревныхъ труженниковъ — пропскає малі промахи священниковъ, а на жалоби парохіянъ не дуже то звертає увагу. А коли-бъ ти посмѣли выступити проти своего духовника, то якъ властитель мастку церковного карає непослушныхъ людей и ихъ власне добро замыкає ажъ доки зновъ не поправять ся.

Мы далеки, щобъ похвалити нынѣшній ставъ нашихъ церковныхъ водноснахъ, мы знаємъ и те, шо лучший якіи небудь зарядъ якъ цѣлковита безурядица, яка теперь у насъ есть, та зновъ мы цѣлковито противный, щобъ рускій священникъ кидался въ обѣмы айрискимъ епископамъ, записуючи не свой мастокъ на нихъ. (Посля насъ, се есть чистымъ обманствомъ народа, а навѣтъ простою крадѣжею. А такой промахи зачинають входить въ жите у дѣконыхъ „пановъ превелебныхъ“. Отъ пр. симъ днями достаємо вѣдомость, шо руска церковь въ Уолкерс, N. Y. перейшла на власность айрского епископа. По просту. Священникъ змекша для себе церковну раду и она разомъ зъ нимъ безъ вѣдомости ггароду передала „дѣдѣ“ епископови. Екзистенція такимъ способомъ заведена. Теперь же не треба буде побожуватись,

щобъ люде выповѣли мѣсце, бо на помощь прійде епископъ. Въ найгоршомъ разѣ можуть повторити ся такіи шкандалы якъ пр. битка въ церкви, або еще шо горшого, якъ се досеть часто буває по польскихъ костелахъ, але се дробница — народъ має мовчати и слухати. — Такъ? Мовчати и слухати? За свою працю? То народъ за свою працю не смѣе и немає права наглядати надъ своимъ маствомъ? То вѣчно має бути неповнолѣтною дѣтнью и шукати для себе чужихъ опѣкунѣвъ? Нѣ, рускій народъ не потребує жадного опѣкунѣства, вѣвъ вже одорѣд до того, щобъ добре орудовати своимъ маствомъ, але ту есть иная справа. Декотры зъ „пановъ превелебныхъ“ бачать, шо рускій народъ вже трохи прозрѣвъ, а щобъ не посмѣвъ мѣшати доброго и выгѣдного жита своимъ священникамъ, тоті похвалялись за таку оборону якъ айрскій епископы. И то досеть часто у насъ трафляєсь. Мы побожюемъ, щобъ рускій мастки церковній не згнули марно та щобъ рускій люде, лишней контролѣ надъ своимъ добромъ, не помарнѣли та не звелѣсь на кѣнацо. Если того вже хаяють ся декотры „пановъ превелебныхъ“, шо записують церкви на епископовъ, то видко мусить же бути велика бѣда въ ихъ парафий.

Та якъ вже оно тамъ стало ся, та вы рускій работники уважайте теперь порядно — не дайтє збаламутити, уважайте на свои мастки, котры вы повыводувала своею керванцею, та не позволѣте, щобъ на вашомъ подворю газдувавъ чужій а не вы самі. Не добре то якъ газда вѣкає зъ своей хаты, а впускає тамъ прійдѣвѣта. — Look out!

ЗРАДНИКИ НАРОДУ.

Може вѣякій другой народъ на свѣтъ не выховавъ собѣ столько зрадниковъ, шо народъ рускій. Водѣ часу народного водрожденя Русинѣвъ по нынѣшній день вѣткали и вѣткають люде безхарактерный въ чужій таборы и тамъ выслуживались чужимъ, служили чужимъ богамъ, забули про свой народъ та шо больше, ставали найзавѣтѣйшимъ ворогамъ своего народа. Такихъ одиниць, шо служили и служатъ еще пинѣ Москалямъ, Полякамъ, Мадярамъ и другимъ народамъ, мы начисляли бы на тысячки, але не про нихъ мы нынѣ завели рѣчь — мы хочемо схарактеризовати нашихъ американско-русскихъ ренегатовъ — нашихъ домовыхъ зрадниковѣвъ народа.

Хто интересуєсь рухомъ помѣжъ амер. Русинами, хто читаетъ ти нужденный газетки, а радше пашквалѣ на які до теперь спромогли ся ти Русины, побачитъ, шо на чолѣ агитаціи русскій православія стало нашпхъ двоухъ Русинѣвъ. Угорскій Русинъ, серцемъ и душою патриотъ-мадьяр о. Протоерей зъ Wilkes-Barre, Pa. и бувшій завязанный Украинѣвъ о. Гр. Грушка. Отсе двоухъ людей, котры, якъ многій другой зрадли свой народъ и пошли чужимъ богамъ служити — отсе двоухъ людей, котры стали завязанными ворогамъ своего народа. Отсе двоухъ людей, котры еще недавно плювали на себе — а нынѣ сердечно поцѣловали ся и лежать подѣ одною лавкою, опоены чужою дурийкою.

Наші читатѣльце еще собѣ пригадують, та ще може и въ куфрпкахъ мають брошурку о. Пр. Товта: „Хто

вин е?“ Той Протоерей допустивъ си бувѣ навѣтъ та кон огаднон збронѣ, шо повививъ ся выдруковати приватній листы о. Грушки, а той водтакъ назвавъ о. Товта Вилькесберского свинью. Та оба колишній вороги подружили ся. Нынѣ о. Грушка, выхованецъ Риму, завязанный католикъ — православнымъ священникомъ, а его крайній ворогъ епископа цензоромъ, свѣтъ и сповредакторомъ той газеты, приятелиемъ о. Грушки, а оба разомъ великий подвижники православія. — Але не о православіє намъ реще не оконечне лихо. Мы маємо міліоны братѣвъ православныхъ и на Украинѣ и на Буковинѣ. Религій рѣчь совѣсти. Будьте вы собѣ православными, якъ вамъ зѣтмъ добре, агитуйте, кричѣте за православіємъ, якъ вамъ за те платятъ — але не вѣльно вамъ облыбувати, безчестити сумлѣня друзей човѣвка, не вѣльно вамъ зраждати справы родного народа, котрый кровію вась выплекавъ... Тыхъ двоухъ великихъ пріятелиѣвъ выстугило въ послѣднемъ числѣ „Свѣта“ зъ роспорядженями папскими. Шо насъ Русинѣвъ въ Америцѣ роспорядженя папскія, чи роспорядженя св. Синоду можуть обходити? Яку власть може мати надъ нами латиска або православна епархія, если property въ нашихъ рукахъ? Мы все игнорировали и будемо игнорировати подобній роспорядженя, а впротѣмъ церковній дѣла, котры не дотычатъ народнои справы — не наше дѣло и мы нѣколи тими въ нашой часописъ заниматись не будемо. Та кромѣ того выстугаютъ ти два близники впротѣмъ противъ народ-

нои справы. О. Товтъ звѣстивъ зо своего мадьярского гугмору, тожь про его пашквалистичній фразы якъ „Викраина“, „видрубный народъ“ и т. д. мы и згадовати не будемо. О. Товтъ самъ зявивъ минувшого року въ „А. Sl. Novinash“, шо вѣдъ Мадьяр, а впротѣмъ хто выгодовавъ ся мадьярскою селонпкою, поѣвъ ся мадьярскою культурою и мадьярскимъ виномъ, той не може чутти себе зѣ душою и сердцемъ Русиномъ. Всѣ образы водѣ о. Товта принимаємо, якъ бы водѣ самого корешного Мадяра, котрый напосясь ся стерти зѣ лица землѣ племѣна славянскій. А ту ще твердитъ о. Товтъ, шо кто не православный, той не рускій, а прѣдѣ вѣнь хоть не рускій, а такъ православный! Иная рѣчь редакторъ „Свѣта“. „Перейшовъ ты козаче на православіє, чи повернувъ ты, якъ собѣ хочешъ называй; — треба тобѣ агитовати за православіємъ, бо иначе въ теперешнихъ лихихъ часахъ не выживеши — шануй бодай свою матѣрь Русь. Ты колась, та ще нынѣ въ душѣ и въ переконаню малоросѣ, нынѣ плюешь на нашу націю и захвалюешь работѣщину Росцію, а самъ знаєшь, якъ катує она твоихъ родныхъ братѣвъ Украинѣвъ. Ты и спланишь часомъ козаче, але въ кутику, щобъ навѣтъ твоій псаломщикъ за 7 дол. тебе не побачивъ и вырве ся тобѣ зѣ подѣ пера, навѣтъ таке, якъ „мовчи козакъ, атаманомъ будешь“ а такъ врешъ, хлѣба ради врешъ.

Выпивъ ты козаче чарку до самого дна. Разрѣши тобѣ выдавати газету на малорускомъ нарѣчію, але наказали поставити въ рус-

(Продолженіе на другой сторонѣ).

ОБРАЗКИ ЗЪ КАНАДЫ.

НЕСТОРА ДМИТРОВА.

IV.

Старый батко за морешъ.

Въ певно думаєтє, шо нема то, якъ ѣздити собѣ по Америцѣ! А я вамъ скажу, шо се не належить до перворядныхъ ласощѣвъ. Ще, якъ бы такъ сѣлъ собѣ въ Pulmanca*) и поѣхавъ, якъ панокъ пять, шѣсть годинъ, то чому? Не дуже то и прикра рѣчь! Але якъ нашъ братъ въ порожнюю кишенику мусить три doby товчти ся по деревляныхъ лавкахъ, ажъ боки болятъ, ажъ кости грѣчатъ, то и москалеви не жичивъ бы такого добра. Кобы то ще товариство, а то гинъ зъ нуды! заговоритъ до якого агента, спытаєть его про се та про те — тай розмова окончена. Подиблеще якого панка, та шо зъ нимъ говорити? На его бизнесъ не розумѣешь ся, а про політику вѣнь не знає сварити ся. Бувало зъ Галичинѣ, якъ хочешъ на зельзницѣ розсѣрвати ся, то зачепи лишь кого за політику, а вже нѣмъ добѣдъ до обѣдован стаяці, то за ринскогого обѣдъ за малый, такъ выголодѣешь, мочуючысь зѣ тою політикою. Тутъ не такъ.

Бду я собѣ разъ зъ Winnipeg до Edmonton. Дорога далека! Сиджу, читаю, выглядаю черезъ вѣкно; на кождой стаяці вылажу, переходжу, а кѣлько хвилъ тай такъ перерываю собѣ ску-

ну ѣзду. Заходжу я разъ до smoking car,*) наладжу свою фойчку — ажъ зиркъ — перѣдо мною сидитъ човѣкъ и читаетъ руску газету, таки ту саму газету, шо я ще недавно прѣвъ и потивъ ся коло ней, щобъ еѣ злѣпити. Слава тобѣ, Господи, думаю собѣ, побалакаемо! Присѣвъ ся я до човѣчка, привитавъ ся чемно; поговорили мы про се и про те, навѣтъ про поодинокъ Ваденского згадали, а водтакъ ставъ менѣ човѣкъ оповѣдати таке:

— „Коли мы вже згадали про порядки въ старомъ краю, то я вамъ розкажу, шо мене пригнало на старій лѣта до Канады. Я не зъ тыхъ, шо не мали чимъ жыти въ Галичинѣ. Въ мене було своихъ 18 морговъ землѣ, а ще и докупивъ я за мого вѣку сѣмъ. Якось жило ся. Правда, мастку великого не було, але все чоловѣкъ потребує свои обдѣгавъ, податки поплативъ, бодай вѣкому нѣчого не бувъ винѣвъ. Я господарѣвъ 38 лѣтъ. Маю троухъ сыновѣ, однь навѣтъ священникомъ. Та вы знаете его, бо разомъ высвячували ся. Коштує мене той сыночекъ, коштує, але шо робити? Щобы хоть послуживъ на славу Богови и на добро народа!

Я не дуже то и похочувавъ двати сына до шкѣлы, бо, якъ знаете, хлопъ не годень зѣ своей господарки столько выдобути, шо ти школы нынѣ коштують, ало якъ небѣщикъ панъ-отець вѣщили ся: „дай, Семѣне, Петруня до шкѣлы та дай!“ Отъ я и давъ. Не кажу, щобъ я того жалудивъ нынѣ — нѣ — та щобы бодай кому съ зѣ того буля користъ, якъ менѣ вже цѣ. Зѣ початку ходивъ мой Петро до Бучача, ще за тыхъ Васплянѣвъ, шо мордували дѣтій. Мой якось до-

бре вчавъ ся, то вже не только рѣзокъ достававъ. Кажу вамъ, отче, бувало, якъ прѣбду до того пекла, якъ подивлю ся на бѣдній дѣти, яке то скатуване, збите, золоджене, выморене, то не то, шо плачь, але злѣсть човѣчка збирає на тыхъ професоровѣвъ, на тыхъ катѣвъ въ реверендахъ. Та чп-жь не можна дитины навчити добрымъ прикладомъ? Але най тамъ, то вже минуло ся, нынѣ вже тамъ иной порядки. Чп лѣщпй, не знаю, бо водѣ пнтой клысы ѣздивъ я вже до сына, до Станѣславава. Я примѣтивъ его бувъ въ бурсѣ — шо правда, то тамъ вже бувъ ладъ. Було остро, але справедливо. Дѣти туллили ся коло о. канонѣкка, якъ жовнѣрпки коло острого, але справедливого енерала.

Скончивъ мой Петро гимназію, хоче до семинаріи. О. канонѣкъ вставили ся и его приняи до Вѣдня. Ей, цѣ мене той Вѣдѣнь коштувавъ! А наибольше вже четвертый рѣкъ тай ти вакаціи, якъ ѣздавъ женити ся. Оженивъ ся вже, а тату, такъ давай, бо жѣнку взявъ бѣдну, а довги дещъ якъ зѣ землѣ повывлазили. Позаплачувавъ я и то. Якъ не заплачати? — то-жь прѣдѣ родна дитина! Моя жѣнка померла вже шѣсть лѣтъ тому. Думаю собѣ: та вже менѣ старому не женити ся, ожено сына молодшого тай будемо до купы газдувати. Але човѣкъ думає, а Богъ керує. Трафило ся сынови добре припстати на друге село, набравъ хлопѣць охоты и я не зборонивъ. „Хочешъ, иди, — шукай собѣ долѣ! тобѣ до жита, а менѣ до гробу.“ Зоставъ ся я зъ малымъ хлопачкомъ, пятнайцять лѣтъ ему було. Якось газдуємо, якось пхаємо бѣду напередѣ. Поля ще с пятнайцять морговъ, жити было бы зѣ чога. Але якъ зачали зѣ нашего села люде йти до Канады, мой хлопчиско набравъ о-

хоты и „пѣду, тату и пѣду!“ Шо я не наговорю ся, шо не накартаю, вѣ! не порадишь! Вѣтъ хлопчиско въ ночи, дещъ родобувъ якусь сочинѣну и поѣхавъ навѣтъ безъ пашпорту. Оставъ ся я самъ на подворю, якъ палець. Овъ, лихо менѣ! Нѣ ту господарити, нѣ ту продати. Господарити нема якъ, тай продати годѣ, бо де свою голову на старѣсть подѣю? До найстаршого сына Петра не поду на старѣсть, бо то, знаете, вже не то, шо я. Хогъ бы вѣнь менѣ лихого слова не сказавъ, але якъ бы такъ часомъ его жѣнка на мене скривила ся, то я не вытерѣвъ бы, а тогда куды дѣешь ся? А впротѣмъ вы знаете, въ мене иной заходы, въ сына вже иной, якоь таки мы вже до себе не пасуємо. До молодшого сына такожь не поду, тамъ сватѣ, сваха динѣлась бы на мене, якъ на дѣда! шо на ласкавомъ хлѣбѣ жие, хотъ бы я ихъ хлѣба не жадавъ. За тымъ драбомъ до Канады, де-жь менѣ старому волочити ся?...

Такъ привиро менѣ стало на свѣтъ, якъ той сирѣтцѣ, шо сама на поди лишила ся тай не знає, куды дѣти ся. Кажу вамъ, отче, щиро правду, якъ на св. словѣдѣ, шо я такъ неразъ горько плакавъ, такъ якось жалѣ менѣ было на сердци, шо ажъ грудь розрывало. Другому не признавъ бы ся, бо стыдно. Ще якъ бы не нашъ отецъ духовный, то прійшлось бы одурѣти. Подумайте: човѣчкови вже 62 рокѣ, нѣбы дѣти суть и то красній дѣти, а ту човѣкъ якъ кругла сирота. Нашъ отецъ духовный вже старенькій човѣкъ, я служивъ коло нихъ въ церкви близько 26 лѣтъ. Мы оба и тверезѣсть заводили, мы и читальню заложили и лѣвъ водѣ пана выкупили. Онп въ церкви скажуть, а я на сѣлъ вже роблю.

*) Pulmanca — салновий вагонъ Пулмана.

*) Вагонъ, де можна курити.

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
Weekly Paper.

The only Russian political newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken and is the best advertising medium.

Published every Thursday at Mt. CARMEL, PA. by the „SVOBODA“ Publishing Co.

All communications should be addressed to:

„Svoboda“
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 13.

Предплата річна 2.00
До старого краю..... 3.00

Всѣ дописи я грошѣ про-
святъ высылати подъ адресу:

То „SVOBODA“
P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA.

НАША ГАЗЕТА ВЫХОДИТЬ ЩО
ТЪЖДНЯ ВЪ ЧЕТВЕРЪ.

Entered the post office at
Mt. Carmel, Pa. as second
class mail matter.

Купуйте книжки!

Въ редакціи „Свободы“
можно достати слѣду-
ющіи книжки:

Канадська Русь
Написавъ Н. Дмитровъ
ЦѢНА 10 коп.

**Якъ чортъ заслуживъ
кусника хлѣба.**
ЦѢНА 10 коп.

Образки зъ Америки.
Написавъ Бузко.
ЦѢНА 10 коп.

**Народный рухъ Ав-
стро-Угорскихъ Ру-
синъ Ч. І.**
Написавъ М. Павлицъ.
ЦѢНА 15 коп.

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ“.

(Продовжене зъ стороны першою.)

комъ друге „с“, надали то-
бѣ цензора, пошановали си-
ньою шапочкою, але зъ того
для тебе нѣякои користи
нѣ матеріальной, а вже зов-
сѣмъ нема моральной, если
ты ще моральною користю
можешъ вдовольти ся?
— Ты вже справдѣ не знати
чому дивуватис, чи глупо-
тѣ людскій, чи крайному
здеромалізованю? Кождый
освѣченій чоловікъ навѣтъ
Нѣмецъ знае вже нынѣ, що
мы не Россіяне, що мы ма-
лорускій водрубний народъ
такъ вѣдь російскаго, якъ
вѣдь польскаго, се доказуе
наша исторія, ту правду
ствердили и такій ученій свѣ-
тової славы, якъ Мікльо-
сичъ, Потембня и др., а ту въ
Америцѣ подѣ плащикомъ
православія набивае въ го-
лову двоухъ зрадикомъ на-
рода нашему народова, що
мы Россіяне? Если-бъ ти
идеи ширили священники
православній зъ Россіи, а ихъ
ту десятки — вѣчого, они
такъ переконаній, такъ ихъ
выховали, але се ширять
таки свои ренегаты, таки ти
свои люде, котрыхъ нынѣ
патнуемо зрадиками
на роду. Памятайте добро-
дѣй на вѣмьду послонию:
Man liebt den Verrath, aber
verachtet den Verrather.
(Любятъ зраду, але по-
горджають зрадникомъ.)

ВѢСТИ ЗЪ АМЕРИКИ.

**Одѣвъ незалежній костель —
двоухъ бискуповъ, або одно
королѣвство польске —
двоухъ королѣвъ.**

Поляки належать до того
малого числа народомъ, ко-
трый нѣчого вѣдь тысячко-
лѣтъ не забувъ тай и нѣ-
чого не навчивъ ся. Навѣтъ
ту въ Америцѣ повториле ся
исторія Польши зъ усѣми
ея сеймиками, зъ усѣми осо-
бистими спорами, зъ усѣми
набѣнками за почестями и
гѣдностями.
Въ лонѣ католицкаго поль-
скаго костела повстае пер-
едъ кѣлькома речамъ рос-
колъ. Причиною до того
росколу стали самі польскій
ксьондзы—дуки, якъ Питасъ
въ Buffalo и Баржинскій въ
Chicago — почастіи прич-
инились до того росколу и
айрискій бискупы, а въ части
и ти водпадки интелігенціи
польскаго, котра зѣ старого
краю повтѣкала, або изъ-за
політичныхъ проступковъ, а

найчастѣйше и за конѣ...
Ту въ Америцѣ заняла та-
кѣньска интелігенціи стано-
виска редакторомъ, профе-
соромъ и другихъ просвѣ-
тителѣвъ незрячихъ, але ро-
ботячихъ братомъ и по сво-
ей ладу, послѣа своего осо-
бистого бізнесу йшла або
въ ладъ зъ ксьондзами, якъ
они давали пути, або про-
тивъ тыхъ ксьондзовъ, якъ
они свои дверѣ передъ ихъ
носомъ заперали. Якъ оно
тамъ не було, однакъ естѣ
фактъ, що повстане незалеж-
наго польскаго костела то
не протестъ народу противъ
Риму, але историчній поль-
скій приваты, Двѣ наибѣль-
шій незалежній парохіи поль-
скіхъ повстали: одна въ Chi-
cago, друга въ Buffalo. Въ
Chicago бѣла була парохія,
ксьондзъ проворнѣйшій,
отже задумавъ стати биску-
помъ. Парохіане, дурній ба-
раны, зложили ся на подо-
рожъ для своего ксьондза до
Европы и той поѣхавъ, под-
дуривъ епископѣвъ старо-
католицкихъ, що Полякомъ
старокатоликѣвъ въ Амери-
цѣ тѣма тѣмная, тай старо-
католики выпропили кс. Ко-
зловскаго на бискупа, хотъ
его заявы почивали на не-
справдѣ, бо Поляки, котрі
за папу и за его непогрѣ-
шность дали-бъ собѣ око
выбрати, нѣколи старокато-
ликами не були и не будуть.
Най лишь айрискій бискупы
не жадають вѣдь нѣхъ цер-
ковныхъ „прорету“, они ста-
нутъ опять католиками ра-
 excellence. Але фактъ ставъ
ся. Незалежній Полякѣ дѣ-
стали своего бискупа, въ осо-
бѣ ксьондза Козловскаго, въ
Chicago. Що ся дѣе дальше?
Звѣсно, що кождый шлях-
тѣць польскій хтѣвъ бы ста-
ти крульомъ — дѣячого-жъ
бы и кождый ксьондзъ поль-
скій не мавъ бути биску-
помъ? Въ недѣлю, дня 20
марца с.р., заѣхавъ до Buffa-
lo старокатолицкій архи-
епископъ Villate и выкро-
павъ кс. Каминскаго, паро-
ха незалежнаго польскаго па-
рохія, въ Buffalo, на биску-
па, а тимчасомъ незалежній
бискупъ зъ Chicago кс. Ко-
зловскій миропомозавъ не-
залежній дѣти польскій въ
недалекѣмъ Деревѣ.

Чи може бути щось лек-
шого въ Америцѣ надъ то,
якъ стати бискупомъ? За-
плативъ ксьондзѣ бискупо-
ви, той приѣхавъ зъ па-
рехію до церкви, покровивъ
нового бискупа и справа
скончена. Такихъ комедій
дочекать ся Поляки безъ

числа, а незадовго зажада-
ють польскій ксьондзы, щобъ
ихъ висвячовали на карди-
наловъ, бо вже бискупство
стане хлѣбомъ насущнымъ.
Прецѣ „szlachcie na zagrodzie
gówny wojewodzie“, а въ А-
мерицѣ кождый горожанинъ
самому президентови рѣв-
ный.

Олифантъ. 24. марта. 1898
Хвальна Редакція!

У насъ, въ Олифантѣ, по
кончѣ добре чувати. Нашо-
го широкаго патріота, касіера
„Р. Н. Союза“, Юрія Хи-
ляка, постигло велике не-
щасте. Зъ 23. па 24. с. м.
выбухъ въ его помешканю
огонь и знищивъ дѣмъ и
шторѣ. Огонь бувъ такъ ве-
ликій, що, если бы не сто-
рожа огнева, котра на часъ
поставала ся, було бы зго-
рѣло, що найменше повѣ-
Олифанту. Въ наибѣльшомъ
небеспеченствѣ була руска
церковь, котра находить
ся въ сусѣдствѣ Хиляко-
выхъ пропертовъ. Престо-
ронъ мѣжь церковю а што-
ромъ всего кѣльканапчатъ
ярдѣвъ и одного разу о мало
щѣ церковь не яла ся, бо
уже шибъ въ вѣнкахъ вѣдь
горяча попукали. Однакъ
завдяки сторожи огневой и
парохіянъ, котрі безубустан-
но зливали водою дахъ и
стѣны церкви, уратовано сѣ,
Огонь тревавъ всего 45 ми-
нутъ и знищивъ все. Хи-
лякъ зъ жѣнкою и дѣтьми
ледво зъ житемъ уратовавъ
ся. Тоды была 2 година по
пѣвнocy, отже всѣ спали
твердо.
Спаило ся все, кромѣ
деякихъ гратѣвъ и одежи,
що людемъ якомъ удало ся
вынести. Зѣ штору не ура-
товано нѣчого, а було въ
нѣмъ полно великаго товару.
Огонь бувъ страшный, не
можъ було приступати.
Шторѣ и дѣмъ булѣ асе-
курваній, але лишь на по-
ловину вартости, отже стра-
та велика. Щасте еше, що
сейфъ (каса) вытримавъ, въ
котромъ находилось около
600 долларѣвъ готовки (мае-
токъ „Союза“ зъ послѣднего
мѣсяця,) котру Хилякъ мавъ
занести слѣдуючого дня до
банку. По розбитю сейфу, ока-
залось все не нарушеннымъ.
Самъ сейфъ, котрый стоявъ
до 200 долларѣвъ, уже не при-
датный до нѣчого, бо комби-
нація замка попустила.
Надъ шторомъ находилась
также обширна галля, котру
Хилякъ водступавъ даромъ
на руску школу и читаль-
ню. Спалилось отже все, що

въ галл було, якъ: школь-
ній лавки, библиотека читаль-
няна и т. и. То немала шко-
да для олифантскаго Руси!

Нашъ жалъ Хиляка и нынѣ
нема въ Олифантѣ а нѣ од-
ного чоловіка, котрый бы
его не пожаловавъ. Его можъ
смѣло назвати батькомъ о-
лифантскаго Руси, бо вѣнъ
собѣ на то заслуживъ. Ту
его не треба хвалити, бо
добрѣ дѣла уже сами за себе
говорять. Не одного бѣда
притисла, не було що въ
ротъ вложити, бо работы не
было, та де шовъ? до Хи-
ляка. А Хилякъ кормивъ и
приодѣвавъ, а нѣ пытавъ
ся за грошѣ, бо знавъ, що
нема, бо чоловікъ не ро-
битъ, а ѣсти треба. Хотѣвъ
кто порадити ся въ якихъ
важныхъ справахъ або ча-
сами и шару центѣвъ пожич-
тити, Хилякъ порадовѣ и
помогъ въ кождѣмъ разѣ о
скѣлѣ то въ его силахъ
было. Не любивъ вѣнъ нѣко-
му водмовити, кождому если
могъ то зрѣвиль, о що его
прошено. Такожъ въ паро-
хіяльныхъ справахъ Хиля-
ка, яко досвѣденнаго и ро-
зумнаго чоловіка, завсѣгды,
якъ то кажуть, пхано на
передѣ. А вѣнъ за всѣмъ
ходивъ, старавъ ся о всѣмъ,
свои центы тративъ и на
кождѣмъ кроцѣ побивавъ ся
за свое.

А школа и читальня де
водбувалася, якъ не въ домѣ
Хиляка? А чи давъ ему за
то кто одного центя? Нѣ,
бо вѣнъ сего не жадавъ, яко
ревный патріотъ рускій.

Але досить, я ту не бу-
ду розводитись много надъ
за слугами Хиляка, бо о томъ
всѣмъ вѣдо-
мо, хто знае его, я лишь
хочу высказати ему свое
сочувствіе, поповоду его не-
щастя. Надѣюсь также,
що и прочіи олифантѣ и
именно Хиляковѣ костюме-
ры те саме чувствуютъ, що
и я. Давъ бы Богъ, щобъ
ему довелось выдвинутись
зъ того нещастя и заложити,
при помочи жичливыхъ
людей, а пменно его був-
шихъ костюмерѣвъ, новый
бізнесъ, чого желяю ему зъ
широкоу сердца.

Одѣвъ зъ олифантскихъ читальницѣвъ.
А и мы, знаючи п. Юрія
Хиляка, яко одного зъ ре-
внѣйшъ патріотѣвъ, высказу-
емъ ему на томъ мѣсци
наше сочувствіе поповоду
его нещастя. Олифантѣвъ по-
винный свое сочувствіе п. Ю.
Хилякови оказати тымъ, що
всѣ доджники повѣдають
ему грошѣ.

РЕДАКЦІЯ.

ЩО ЧУВАТИ ВЪ СВѢТѢ?

Въ Австріи таки нема
порядку и мабутъ его
не такъ скоро дожудтѣ ся.
Зѣ уступленемъ гр. Баден-
ского ставъ президентомъ
міністрѣвъ баронъ Гавчъ,
але той побачивъ, що нѣчо
не вдѣе, не приверно зго-
ды помѣжь различными на-
родами, уступивъ. На его
мѣсце ставъ новый прези-
дентъ гр. Тушъ, що перше
бувъ намѣстникомъ въ Пра-
гѣ, але й тому, якъ можна
сподѣватис, по першомъ
засѣданю рады державной,
скрутитъ голову. Дня 22.
марта вѣдбули посѣлы въ
Вѣднѣ перше засѣдане та вже
на симѣмъ вступѣ далѣе
чути крики и свисты неза-
доволеныхъ послѣвъ. Бѣдна
тога Австрія. Она хоче по-
годити всѣ народности, що
входять въ складъ ея дер-
жавы, але вживае такихъ
дурныхъ средствъ, що не
только не годить а ще боль-
ше розяроет. Отъ пр. въ Че-
хахъ то така там пануе не-
навѣсть мѣжь Нѣмцами а
Чехами, що одинъ другахъ
якъ бы могли то потопили
бы въ ложѣвъ воды.

Нѣмецкій цѣсаръ Виль-
гельмъ збирае ся вже вѣдь
давна въ дорогу до святоу
землѣ Палестины. Колп о
той подорожи довѣдавъ ся
турецкій султанъ, дуже про-
сивъ Вильгельма, щобъ той
его водвѣдавъ. Вильгельмъ
приобѣщивъ и маюць ся по-
бачити въ одномъ мѣстѣ, де
султанъ мае красну палату
и гаремъ. Ажъ опѣсля, коли
такъ красно оба забавитъ
ся, цѣсаръ поѣде побачи-
ти гробѣвъ Христа, щобъ
спокутуватисъ грѣховѣвъ.

Грѣція находить ся въ
грошевыхъ клопотахъ и тому
выпытуе, чи бы хто не зми-
лосердивъ ся и не пожичивъ
дрѣбной сумы, бо лишь 30
миліонѣвъ дол.

Подѣлъ Хвнѣ стоить
теперь не денномъ порядку
европейской політики. Чо-
тыри державы: Россія, Ав-
глия, Нѣмеччина и Франція
остратѣ зубы на смачній
частки. Россія выслала вже
45 тысячъ войска до Хивѣ.
Всѣ ти державы залягають
новый пожички на будову во-
енныхъ кораблѣвъ.

НОВИНКИ.

— О ВѢЙНѢ, е котрой
послѣдними часами такъ
много говорятъ, не можъ
ничъ певнаго сказати. Одинъ
кажуть, що буде, другій зно-
ва, що не буде и нѣхто не
знае. Здае ся, Сполучной
Державы и Инганія пого-
дять ся и буде спокѣй. Най-
лѣпше бы такъ було, бо
война то нѣчого добраго.

Горячі роки.

Въ р. 870 було таке во-
лике горячо въ лѣтѣ, що
въ Нѣмеччинѣ женцѣ уми-
рали на полю.
Въ р. 903 и 904 сонце
попалоило овочѣ на кореняхъ.
Въ 1000 р. была така по-
суха и горячо, що въ Нѣ-
меччинѣ повысыхали потоки
и ставы. Рыбы гибли въ
багнахъ и ширяли поместъ.
Въ 1022 р. была така спе-
ка, що вѣдь ударѣвъ сонци
гнушли люде и худоба.
Въ 1130 р. было таке го-
рячо и такъ велика посуха,
що повысыхали всѣ потоки
и рѣки въ середній Европѣ.
И Ренъ высохъ.
Въ 1150 р. вѣдь мая ажъ
до декабря въ Италиі не
впала а нѣ одна капля дощу.
Въ 1232 р. панувало въ
Европѣ таке тепло, що люде
пекали въ пѣску яйци.
Въ р. 1276 и 1277 була
така спека, що трава не
росла.
Року 1304 высохъ Дунай
и Ренъ.
Въ р. 1334 трава згорѣла
до кореня.
Въ р. 1473 и 1474 здава-
ло ся, что цѣла земля въ
огни. На Угорщинѣ не було
каплѣвъ воды въ Дунаю.
Рокъ 1754 бувъ такъ су-
хий, що въ лѣтѣ листе опа-
дало зъ деревъ. Не только,
що не падавъ дощъ, але
была така спека, що ажъ
земля горѣла. Восою ногою
неможъ було стати на травѣ.

Великій винаходѣ.

Газета „Нью Йоркъ Ге-
ралдъ“ мае въ посѣданю чу-
десный винаходѣ. Естѣ то
средство до пересыланя теле-
графу на помощію теле-
графу. Послѣдними днями
газета помѣстила 2 фотографіи,
одну звиту въ гавань-
скій пристани, другу на
островѣ Кубѣ, котру еѣ не-
решено зъ Гавани. Одна
представляе генерала пов-
станцѣвъ, Максима Гомеза,
друга корабель Монтгомери,
котрый находить ся теперь
въ гаваньскій пристани. Фо-
тографіи переслано зъ Га-
ваны въ протягу 20 минутъ,
на просторони 2000 миль.

Кажу вамъ, що якъ бы не они, то менѣ
прійшло бы було одурѣти. Бувало зайдю я до
нихъ, або й они до мене, тай побалакаемо. И
они були вже вдовецъ и у нихъ дѣти по свѣту
поровходили ся. Але то священникови инакше,
самі знаете...
Тяжко жило ся, але якомъ жило ся, ажъ до
тыхъ проклятыхъ выборовъ. Скорѣлю мене на
старѣсть забавити ся ще въ політику. Кажуть
отецъ духовный: „Вы, Семене, на своемъ житю
не máte племы, служили вы все честно грома-
дѣ, та теперь настали такі тяжкы часы, нема на
кого спустити ся, мусите ще той разѣ послужити
громадѣ.“ Я бувъ бы не послухавъ нѣкого,
але коли вже отецъ духовный кажуть тай ще и
самі на старѣсть хочуть ѣхати за выборця, по-
ѣду и я — вже не выпадае водмовляти.
Поѣхали мы. Отче, такой бѣды, такого пе-
кѣя, такой неправды ще я не бачивъ, якъ живу,
— а жадній выборы мене не минули. А что то
богато розказувати? Скатували мене жандармы,
— замкнули на двѣ недѣлѣ до арешту, зноне
вѣрляе, якъ послѣднего волоцюгу. Вышшовъ я
зъ того арешту, — свѣта божого не бачу. Захо-
джу до отця духовнаго тай плачу, якъ мала ди-
тина. Наплакали ся мы оба до волѣ.
Я спродавъ грунтъ, сѣвъ на зѣлѣзницю и
поѣхавъ до Канады шукати за наймолодшимъ
сыномъ. Хотъ жалъ менѣ, жалъ за рѣднымъ кра-
емъ, але що-жъ робити? Може ту не знаю та-
кой кривды тай спокѣйно сиву голову въ сыру
землю положу.“
Замовкъ старый батько, а слезы по старечѣй
твари горохомъ скотили сл. Обтеръ праведникъ
очи сирафьованоу рукою тай высѣвъ на стаціи
въ Brandon, щобы водшукати наймолодшого
сына.
WINNIEG, 10. жовтня, 1897 р.

Пѣсня крѣпачки надъ дѣтнюю.

Спи дитя мое, спи житя мое,
Спи дитя мое красне!
Мои нѣчь на дворѣ, поки не зѣйшло
Наше сонечко яснѣ!

Ледви губонька залепечеть ся,
Слаба нѣженька стане,
Мала рученька перекрестить ся,
Твое горе настане.

Не подѣпъ же ты нагуляти ся
На мягкому пѣсочку,
Не сховаешъ ся въ спѣку лѣтнюю
У садку въ холодочку.

Не зъ дѣтьми подѣпъ, — паньску череду
Поженешъ ты у поле,
Не пѣсокъ мягкій, — стерня острая
Босій ноги поколе.

И вѣдь сонечка не сховаешъ ся
За водорану скабу,
Завяли ты тебе въ полѣ сонечко,
Якъ ту вялену рыбу.

И неразъ слеза изъ очей спаде
На запаленій груди,
И слезу тую зъ неба бачити
Только Богъ одѣнъ буде.

Станешъ хлопцемъ ты, станешъ парубкомъ,
Тобѣ все одна доля:
Черѣда мине, стане панщина,
Одна и та-жъ неволя.

— А тамъ панови не вподобавъ ся,
Писаринѣ якому —
Руки извяжутъ, ноги здыбають,
И звезуть до прийому.
Приведуть тебе у присуствіе,
Якъ родила ты мати,
И почнутъ тебе паны зъ докторомъ,
Якъ коня оглядати.
И забрыють лобъ и до церкви вразъ,
Тамъ присягу прокажуть,
У мундиръ вберуть, оружіе дадутъ,
Свѣтъ на вѣки завяжутъ.
Поженуть тебе въ чужу сторону
И почнутъ муштровать,
И звелять тобѣ мочу рѣдную
На чужу изломати.
И наломимъ ся и забудешъ ты
Свою мову рѣдненку,
Спомянешъ неразъ не по рѣдному
Свою рѣдную неньку.
Спи-жъ дитя мое, не пробуджуй ся!
Спи дитя мое красне!
Покі свѣтъ увесѣ вразъ изъ мѣсяцемъ,
Вразъ изъ сонцемъ не згасне!

Обдуренный Москаль.

Сидитъ Москаль на прилавку,
Прищурѣе очи,
Такъ и видко, що бѣдника
Варениковъ хоче.
Хоче, бѣдний, варениковъ,
Нѣчого казати,

Та не знае по нашому,
Якъ бы ихъ назвати.
— Хозяюшка, галубушка, —
Почавъ говорити, —
— Сварі-ка мне вѣнъ — энтаво...
Вотъ какъ разъ забылъ ужъ!
Тесто сыромъ накладываютъ
Какъ это зѣвѣтѣя?
— А Господъ васъ святой знае,
Що вамъ, служба, гоже!
Тѣсто сыромъ накладываютъ
Се галушки може? —
— Не галуші, не галуші,
Я галуші знаю.
Сварі-ка мнѣ, бышь энтаво...
Весьо, бышь забываю. —
Тѣсто сыромъ накладываютъ
Ч не нерѣбъ буде? —
— Не пірогѣ, не пірогѣ,
Екая досада!
Да знаешь лі, туда масла
Да сметаны нада. —
А хозяйка добре знае,
Чого Москаль хоче,
Та чекае барабана,
Закимъ заторкоче.
Якъ почувла барабанъ,
Слава тобѣ Боже!
Тодѣ каже Москалеви:
— Варениковъ може? —
Ажъ подскочивъ Москалина,
Та нѣколи ждати:
Варениковѣ варениковѣ!
Тай пѣшовъ изъ хаты.

Хлопські бунти в Італії.

Причина тих бунтів таж сама, що й на Угорщині. Народ бідний, заробків нема жадних, а драчки велікій ростуть, як гриби по дощеві. Італійське правительство радило собі з тими бунтантами, як то звычайно дбе ся. Замість вловити волю робітничого народа, замість дати ему спромому до житя, чтобы не гинув пз голоду, уживають они багнетов та куль и сичпають велікій крик, що ось то партія перевороту бунтують простий народ, хоть вонь не знае сам, чого хоче. Аж показало ся, що найбільшым бунтовником на цїлї свѣтї, котрого нѣ кулею вбити, нѣ багнетом пробити, се голод. Цїлї масы народа, тма тьменна, утїкають в Італію до Америки. Правительство побачило, що то не жарти. Народ цїлыми куями стае передь публичными урядами и домагае ся працї и хлїба. Се жадае таке невнянне, а мимо того таке страшно для кождоло гнобителя и выискувача робітничого народа.

Всякій непрощенї опїкуну простого народа закидають ему, що вонь тому бѣдуе, бо не хоче робити. Аж ось народь ставляе жадае, давайте намь роботу. Кождый край мае тілько маектків, що ними прожило бы у двое тілько людей, що тепер е. Лишь тї маетки в руках дармождів, у руках тых, що на тї маетки й оден палець пхъ не заболѣвъ. Той народь, що тї маетки вытворив, бѣдуе в голодѣ и злиднях, а тї щасливці, що нѣчо не роблять лишь уживають тых маектків, мають у своих руках власть и кидають голодному робітнику вь очи закид: ты нѣчо не робить, тому бѣдуеш. Доки ще народь може сяк так выжити, доти ще такі пасивнї спокійні. Але приходять и крайнїсть, коли народови занадто тѣсно стае.

До такої отже крайности прїйшло тепер и вь Італіи. Правительство побачило, що багнеты и куль нѣчого не можуть и хоти не хоти робять, маленькі полекшї, розумѣ ся, е стілько скілько сї полекшї для великих панів нѣчо не шкодять. Отже зпнжило цло водь заграничного збѣжа и дало свободный перевѣз емігрантам до Америки.

Та все такі полекшї богато не помогут. Одинокую радою на народнї злиднѣ е допуцене народу до користана зь усеѣх вытворів его працї. Докп се не настане, доти не буде конця народнї нуждї и народнымь бунтамь.

Велічезный телескопъ. На выставѣ, котра вѣдбуде ся вь 1900 роцѣ, вь Паризи, знаходити ся буде телескопъ (далековидъ) з помощю котрого можна оглядати мѣсяць так, як бы бувь лише на 8 миль водь землї. Само зеркало важить 8 тысяч фунтов и коштуе 100.000 франковъ.

Лїкарѣ вже давно ствердили, що на мільонь людей виирае лшмь 900 зь причинь старости, 1200 людей на сухій болѣ або подагру, 18,400 на одру, червоної, за разлвїй прицѣ на скорѣ, — 2700 на ударь серця, 7000 на рожу, 7500 на сухоты, 48,000 на шарлятину, 25,000 на дряхавицу, 30,000 на тифоичнї слабости, 7000 на ревматизмъ.

Маленькій пасажиръ пережджавь онодї через Львовь. Бувь се хлопчина, не больше як чотырлїтний, котрий самь оденъ, безь нїчїей опїки вѣдбувь подорож зь полудневої Америки. Роднїчї дитини выемігрували передь двома роками зь повѣту коцманьского до Америки. Невавомъ померла тамь обоа на жовту фебру, пслипаючи малого Иванка одивѣньского середь чужинь. Але нашлп ся милосерднї люде, котрї зложилп ся на оплату коштовъ подорожи до Коцмана и, повѣсивши спротивъ табличку зь докладною адресою громады приналежности, а також просбу до подорожнихь о опїку надь малымь бѣдакомь, выправилп его вь дорогу. Такъ на корабли як и на желѣзныхь дорогахь дознававъ хлопчина жпчливої опїки. Зѣ Львова выправлено малого пасажира до Коцмана.

Майнеры по повѣтахь Mercer, Lawrence и Butler застрайкують дня 1. априля, если продуценты вугля вь дстычныхь повѣтахь до сего часу не згодять ся платити имь посли скаль ухваленої на всепольной конвенциї вь Чикаго, 17. януара.

Вь майнахь Manown коло Monongahela City, Pa. вь котрыхь робить богато Русинівъ, зостає забитый Дмитро Турко, а двоєхь робітників Илько Дубравскїй и оденъ Італіанецъ тяжко раненї, вь наслѣдок експлозиї газівъ. Вь той часъ працювало подь землю 150 майнерівъ.

Вь Hazleton, Pa. вь Yorktown майнахь застрайковало 300 робітників за для того, що компанія выдала зѣ службы палича Джанъ Бойле. — Компания грозить замкнемъ майнъ.

Altoona, Pa. Дня 22. марта зѣбрало ся ту 104 делегатівъ, вь заступствѣ 14,000 майнерівъ зь повѣтовъ Cambria, Clearfield и Jefferson, вь цїла нарадѣ зь властителями майнъ надь запродаженемъ скаль платнїчи опісля угоды Чикагской. На конвенцію ту анѣ одна компания не выслала своєю заступника — звыговорвали робітниківъ. Ухвалено ще разъ запросити грубыхь панівъ на конференцію на день 4. априля, а коли вь и того не послушали, мае заридитись загалный страйкъ.

Вь Cleveland ввійшовь на правду вь жите „трость дротяний“ на муки и смерть робітника. Капиталъ того тросту выносивъ 24 мільонівъ дол., а належить до него 14 великихь фабрикъ, вь котрыхь вироблюеь рѣчно 800,000 тонъ дроту, цвяхівъ и колючого дроту.

Pottsville, Pa. Вь майнахь Eagle Hill и Silver Creek выдалають зь роботы всеѣхь чужинцевъ-майнерівъ а ихъ мѣсце заповняють „енками.“ Пишуть американскїй газеты, що зь окольцї твердого вугля будуть старати ся выдалати зь роботы всеѣхь робітниківъ-чужинцевъ. Ницъ дивного. — За лятимерскї злодѣйства, поповненї капиталистамп на невинныхь людяхь, все розумнѣйше американське робітнїцтво розъярене. Тымъ хочуть тї жаднї корпорациѣ бодай ту дурну часть американськихь робітниківъ позыскати для себе.

Де-що цѣнавого. Доцѣ падае найбільше межї 3 а 8 годнїю раню. — Лїкарѣ кажутъ, що вузкі капелюхи, черезь котрї не може продерти ся цовѣтре, запричиняють выпадоване волося. — Вь Asper, Colo. нашлп 1894 р. грудку золота, котра важить 1840 фунтовъ. Большой грудки ще не выковали нѣколи. — Клейноты турецкого султана представляютъ вартѣсть 160 мільонівъ марокъ. — Сила, якою выбухае найлѣпша теперѣшня канона, рѣвнае ся силѣ 24 мільонівъ коней. — То все на людей! — Мѣсто Парижъ мае 225,880 дѣтей, обовязанныхь ходити до школы. — Оденъ досвѣдченнї огородникъ оповѣдае вь газетѣ „Golden Penny“, що найздоровше дерево можна такъ само струпти аршенникомъ якъ чоловікя.

Вь Polt, Tenn. Породила недавно одна нигерка близнята, зь котрыхь одно чорне а друге зовеъмь бѣле. Американцѣ зь цѣкавости зѣжджають ся зѣ всеѣхь сторінъ, чтобы подивити ся на то чудо. — Обчислено, що Американцѣ выдаютъ рѣчно на хрестины \$225,000,000; на весѣля \$300,000,000, а на похороны \$75,000,000. — На цѣломь свѣтѣ есть 50,000,000 акровъ обробленого поля. — Вь Нѣмечинѣ зачали таперъ вырбляти фляшки зь паперу. — Бруклинскїй мѣстъ, що лучитъ Нью Йорк зь Бруклиномъ е 3,475 стѣпъ довгїй, а 135 стѣпъ высокій и коштуе 15 мільонівъ долларівъ. — Наибольше Жидівъ на свѣтѣ е вь Галичинѣ. Радуй ся Галилею!

Хто хоче читати правду вь хлопску газету та довѣдатисъ якъ тамъ братя вь краю борють ся зь своими воротами, нехай запише собѣ газету: „ГРОМАДСКІЙ ГОЛОСЪ“. Коштуе \$1.50 на рокъ. * Платити треба напередь. * Замовляти можна черезь редакцію „Свободы“.

Lehigh Valley R.R. In Effect February 20, 1898. Пасажерскї тренї зь Mt. Carmel до Buffalo, Scranton, Elmira, Wilkes Barre, White Haven, Hazleton, Mauch Chunk, Allentown, Bethlehem е год. 9:30 до полудня; а 12:18 и 4:38 по полудни. До Philadelphia и New York-у е год. 7:23 до полудня и 12:18, 4:38 по полудн. До Centralia, Shenandoah, Mahanoy City, Pottsville, Hazleton и до всеѣхь станцій вь окольцяхь вуглевыхь е год. 7:23, 9:30 до полуд. и 12:18, 4:38 по полудни. До Shamokin е год. 7:30, 11:23 до полуд; а 2:20, 4:38 и 10:00 по полудни. Экспреснї тренї до Philadelphia и New York-у е год. 7:23 до полудня; 12:18 и 4:38 по полудни. Недѣльнї тренї до Philadelphia и New York-у и до всеѣхь станцій межї тими мѣстами е год. 9:00 до полудня. До Pottsville, Hazleton, Wilkes-Barre и до всеѣхь станцій вь окольцяхь вуглевыхь е год. 9:00 до полуд.; и 5:53 по полудни. CHAS. S. LEE, Genl. Pass. Agent, R. H. WILBUR, General Supt. УВАГА: Кто хоче фхати на Вѣсти, най купиць собѣ тїкѣт на лигайску желѣзницю, бо найтушьа и найвыгоднѣйше. По близи информация удавати ся до: J. BEN. GOULD, Agent L. V. R. R. Mt. Carmel, Pa.

Одинокя руска бучерня на цѣле мѣсто на Second str. на противь друкарнї „Свободы“ Ю. Щипчика и Г. Трохановского. вь Mt. Carmel, Pa.

Умеравъ цыганъ „Чи хочешь бути спасеннымъ?“ пытае его священникъ. „Хочу, пань-отче, але еще не заразь.“ НА СЕЛѢ. — Бѣйте ся Бога, куме, що я тепер почну: вѣсь ся менѣ сказивъ, баба впила ся, корова захорѣла, а дитина верещать вь хатѣ ажъ вапно водь стѣны водьскакуе!... О Господи! що я зроблю?... — Ано, коли уже на васъ така бѣда завалила ся, то иншой рады нема, хїба подемю до Герпика... най ся дѣе воля божа.

ПРИ ЕКЗЕЦИРЦѢ. Капраль: „Чуешь, ты рекруцке ухо, замкни губу, бо пана капитана конь буде мыслити, що то ворота, та готовъ влетѣти до ней.

Заплатили за „Свободу“ вь шѣсяц. мартѣ 1898 р. YONKERS, N. Y. Сивнѣ Має. \$1.00 TERRVILLE, CONN. Бобнѣ Мих. 1.00 ENGLISH CENTER, PA. Сидорѣк Дмит. 1.00 JERSEY CITY, N. J. Ваврнѣ Сем. 2.00 Ткачѣк Теод. 1.75 Доща Аф. 0.85 DAUPHIN, MAN., CANADA. Васараба В. 1.00 MT. CARMEL, PA. Руснѣ Мих. 1.00 SHAMOKIN, PA. Горощакъ Кон. 2.00 Гурба Макс. 2.00 Цесла Вас. 1.00 Пастырчикъ Ст. 2.00 Вилчачнїй Т. 1.50 Котаччѣк К. 2.00 Кулиѣ Йос. 1.00 Слезнїк Йос. 2.00 Васалина С. 1.85 Водтовчѣ Гр. 1.00 PINE BUSH, N. Y. Калинѣк Том. 1.00 EDWARDSDALE, PA. Суднѣк Анд. 2.00 BRANDON, MAN., CANADA. Балцурѣ Демко 1.00 MANAHAY CITY, PA. О. Волошинъ В. 4.00 MC ADON, PA. Конѣв Ив. 1.00

Хто хоче читати правду вь хлопску газету та довѣдатисъ якъ тамъ братя вь краю борють ся зь своими воротами, нехай запише собѣ газету: „ГРОМАДСКІЙ ГОЛОСЪ“. Коштуе \$1.50 на рокъ. * Платити треба напередь. * Замовляти можна черезь редакцію „Свободы“.

Lehigh Valley R.R. In Effect February 20, 1898. Пасажерскї тренї зь Mt. Carmel до Buffalo, Scranton, Elmira, Wilkes Barre, White Haven, Hazleton, Mauch Chunk, Allentown, Bethlehem е год. 9:30 до полудня; а 12:18 и 4:38 по полудни. До Philadelphia и New York-у е год. 7:23 до полудня и 12:18, 4:38 по полудн. До Centralia, Shenandoah, Mahanoy City, Pottsville, Hazleton и до всеѣхь станцій вь окольцяхь вуглевыхь е год. 7:23, 9:30 до полуд. и 12:18, 4:38 по полудни. До Shamokin е год. 7:30, 11:23 до полуд; а 2:20, 4:38 и 10:00 по полудни. Экспреснї тренї до Philadelphia и New York-у е год. 7:23 до полудня; 12:18 и 4:38 по полудни. Недѣльнї тренї до Philadelphia и New York-у и до всеѣхь станцій межї тими мѣстами е год. 9:00 до полудня. До Pottsville, Hazleton, Wilkes-Barre и до всеѣхь станцій вь окольцяхь вуглевыхь е год. 9:00 до полуд.; и 5:53 по полудни. CHAS. S. LEE, Genl. Pass. Agent, R. H. WILBUR, General Supt. УВАГА: Кто хоче фхати на Вѣсти, най купиць собѣ тїкѣт на лигайску желѣзницю, бо найтушьа и найвыгоднѣйше. По близи информация удавати ся до: J. BEN. GOULD, Agent L. V. R. R. Mt. Carmel, Pa.

Одинокя руска бучерня на цѣле мѣсто на Second str. на противь друкарнї „Свободы“ Ю. Щипчика и Г. Трохановского. вь Mt. Carmel, Pa.

Умеравъ цыганъ „Чи хочешь бути спасеннымъ?“ пытае его священникъ. „Хочу, пань-отче, але еще не заразь.“ НА СЕЛѢ. — Бѣйте ся Бога, куме, що я тепер почну: вѣсь ся менѣ сказивъ, баба впила ся, корова захорѣла, а дитина верещать вь хатѣ ажъ вапно водь стѣны водьскакуе!... О Господи! що я зроблю?... — Ано, коли уже на васъ така бѣда завалила ся, то иншой рады нема, хїба подемю до Герпика... най ся дѣе воля божа.

ПРИ ЕКЗЕЦИРЦѢ. Капраль: „Чуешь, ты рекруцке ухо, замкни губу, бо пана капитана конь буде мыслити, що то ворота, та готовъ влетѣти до ней.

Заплатили за „Свободу“ вь шѣсяц. мартѣ 1898 р. YONKERS, N. Y. Сивнѣ Має. \$1.00 TERRVILLE, CONN. Бобнѣ Мих. 1.00 ENGLISH CENTER, PA. Сидорѣк Дмит. 1.00 JERSEY CITY, N. J. Ваврнѣ Сем. 2.00 Ткачѣк Теод. 1.75 Доща Аф. 0.85 DAUPHIN, MAN., CANADA. Васараба В. 1.00 MT. CARMEL, PA. Руснѣ Мих. 1.00 SHAMOKIN, PA. Горощакъ Кон. 2.00 Гурба Макс. 2.00 Цесла Вас. 1.00 Пастырчикъ Ст. 2.00 Вилчачнїй Т. 1.50 Котаччѣк К. 2.00 Кулиѣ Йос. 1.00 Слезнїк Йос. 2.00 Васалина С. 1.85 Водтовчѣ Гр. 1.00 PINE BUSH, N. Y. Калинѣк Том. 1.00 EDWARDSDALE, PA. Суднѣк Анд. 2.00 BRANDON, MAN., CANADA. Балцурѣ Демко 1.00 MANAHAY CITY, PA. О. Волошинъ В. 4.00 MC ADON, PA. Конѣв Ив. 1.00

Хто хоче читати правду вь хлопску газету та довѣдатисъ якъ тамъ братя вь краю борють ся зь своими воротами, нехай запише собѣ газету: „ГРОМАДСКІЙ ГОЛОСЪ“. Коштуе \$1.50 на рокъ. * Платити треба напередь. * Замовляти можна черезь редакцію „Свободы“.

Lehigh Valley R.R. In Effect February 20, 1898. Пасажерскї тренї зь Mt. Carmel до Buffalo, Scranton, Elmira, Wilkes Barre, White Haven, Hazleton, Mauch Chunk, Allentown, Bethlehem е год. 9:30 до полудня; а 12:18 и 4:38 по полудни. До Philadelphia и New York-у е год. 7:23 до полудня и 12:18, 4:38 по полудн. До Centralia, Shenandoah, Mahanoy City, Pottsville, Hazleton и до всеѣхь станцій вь окольцяхь вуглевыхь е год. 7:23, 9:30 до полуд. и 12:18, 4:38 по полудни. До Shamokin е год. 7:30, 11:23 до полуд; а 2:20, 4:38 и 10:00 по полудни. Экспреснї тренї до Philadelphia и New York-у е год. 7:23 до полудня; 12:18 и 4:38 по полудни. Недѣльнї тренї до Philadelphia и New York-у и до всеѣхь станцій межї тими мѣстами е год. 9:00 до полудня. До Pottsville, Hazleton, Wilkes-Barre и до всеѣхь станцій вь окольцяхь вуглевыхь е год. 9:00 до полуд.; и 5:53 по полудни. CHAS. S. LEE, Genl. Pass. Agent, R. H. WILBUR, General Supt. УВАГА: Кто хоче фхати на Вѣсти, най купиць собѣ тїкѣт на лигайску желѣзницю, бо найтушьа и найвыгоднѣйше. По близи информация удавати ся до: J. BEN. GOULD, Agent L. V. R. R. Mt. Carmel, Pa.

Одинокя руска бучерня на цѣле мѣсто на Second str. на противь друкарнї „Свободы“ Ю. Щипчика и Г. Трохановского. вь Mt. Carmel, Pa.

Умеравъ цыганъ „Чи хочешь бути спасеннымъ?“ пытае его священникъ. „Хочу, пань-отче, але еще не заразь.“ НА СЕЛѢ. — Бѣйте ся Бога, куме, що я тепер почну: вѣсь ся менѣ сказивъ, баба впила ся, корова захорѣла, а дитина верещать вь хатѣ ажъ вапно водь стѣны водьскакуе!... О Господи! що я зроблю?... — Ано, коли уже на васъ такая бѣда завалила ся, то иншой рады нема, хїба подемю до Герпика... най ся дѣе воля божа.

ПРИ ЕКЗЕЦИРЦѢ. Капраль: „Чуешь, ты рекруцке ухо, замкни губу, бо пана капитана конь буде мыслити, що то ворота, та готовъ влетѣти до ней.

Заплатили за „Свободу“ вь шѣсяц. мартѣ 1898 р. YONKERS, N. Y. Сивнѣ Має. \$1.00 TERRVILLE, CONN. Бобнѣ Мих. 1.00 ENGLISH CENTER, PA. Сидорѣк Дмит. 1.00 JERSEY CITY, N. J. Ваврнѣ Сем. 2.00 Ткачѣк Теод. 1.75 Доща Аф. 0.85 DAUPHIN, MAN., CANADA. Васараба В. 1.00 MT. CARMEL, PA. Руснѣ Мих. 1.00 SHAMOKIN, PA. Горощакъ Кон. 2.00 Гурба Макс. 2.00 Цесла Вас. 1.00 Пастырчикъ Ст. 2.00 Вилчачнїй Т. 1.50 Котаччѣк К. 2.00 Кулиѣ Йос. 1.00 Слезнїк Йос. 2.00 Васалина С. 1.85 Водтовчѣ Гр. 1.00 PINE BUSH, N. Y. Калинѣк Том. 1.00 EDWARDSDALE, PA. Суднѣк Анд. 2.00 BRANDON, MAN., CANADA. Балцурѣ Демко 1.00 MANAHAY CITY, PA. О. Волошинъ В. 4.00 MC ADON, PA. Конѣв Ив. 1.00

Хто хоче читати правду вь хлопску газету та довѣдатисъ якъ тамъ братя вь краю борють ся зь своими воротами, нехай запише собѣ газету: „ГРОМАДСКІЙ ГОЛОСЪ“. Коштуе \$1.50 на рокъ. * Платити треба напередь. * Замовляти можна черезь редакцію „Свободы“.

Lehigh Valley R.R. In Effect February 20, 1898. Пасажерскї тренї зь Mt. Carmel до Buffalo, Scranton, Elmira, Wilkes Barre, White Haven, Hazleton, Mauch Chunk, Allentown, Bethlehem е год. 9:30 до полудня; а 12:18 и 4:38 по полудни. До Philadelphia и New York-у е год. 7:23 до полудня и 12:18, 4:38 по полудн. До Centralia, Shenandoah, Mahanoy City, Pottsville, Hazleton и до всеѣхь станцій вь окольцяхь вуглевыхь е год. 7:23, 9:30 до полуд. и 12:18, 4:38 по полудни. До Shamokin е год. 7:30, 11:23 до полуд; а 2:20, 4:38 и 10:00 по полудни. Экспреснї тренї до Philadelphia и New York-у е год. 7:23 до полудня; 12:18 и 4:38 по полудни. Недѣльнї тренї до Philadelphia и New York-у и до всеѣхь станцій межї тими мѣстами е год. 9:00 до полудня. До Pottsville, Hazleton, Wilkes-Barre и до всеѣхь станцій вь окольцяхь вуглевыхь е год. 9:00 до полуд.; и 5:53 по полудни. CHAS. S. LEE, Genl. Pass. Agent, R. H. WILBUR, General Supt. УВАГА: Кто хоче фхати на Вѣсти, най купиць собѣ тїкѣт на лигайску желѣзницю, бо найтушьа и найвыгоднѣйше. По близи информация удавати ся до: J. BEN. GOULD, Agent L. V. R. R. Mt. Carmel, Pa.

Одинокя руска бучерня на цѣле мѣсто на Second str. на противь друкарнї „Свободы“ Ю. Щипчика и Г. Трохановского. вь Mt. Carmel, Pa.

Умеравъ цыганъ „Чи хочешь бути спасеннымъ?“ пытае его священникъ. „Хочу, пань-отче, але еще не заразь.“ НА СЕЛѢ. — Бѣйте ся Бога, куме, що я тепер почну: вѣсь ся менѣ сказивъ, баба впила ся, корова захорѣла, а дитина верещать вь хатѣ ажъ вапно водь стѣны водьскакуе!... О Господи! що я зроблю?... — Ано, коли уже на васъ такая бѣда завалила ся, то иншой рады нема, хїба подемю до Герпика... най ся дѣе воля божа.

ПРИ ЕКЗЕЦИРЦѢ. Капраль: „Чуешь, ты рекруцке ухо, замкни губу, бо пана капитана конь буде мыслити, що то ворота, та готовъ влетѣти до ней.

Заплатили за „Свободу“ вь шѣсяц. мартѣ 1898 р. YONKERS, N. Y. Сивнѣ Має. \$1.00 TERRVILLE, CONN. Бобнѣ Мих. 1.00 ENGLISH CENTER, PA. Сидорѣк Дмит. 1.00 JERSEY CITY, N. J. Ваврнѣ Сем. 2.00 Ткачѣк Теод. 1.75 Доща Аф. 0.85 DAUPHIN, MAN., CANADA. Васараба В. 1.00 MT. CARMEL, PA. Руснѣ Мих. 1.00 SHAMOKIN, PA. Горощакъ Кон. 2.00 Гурба Макс. 2.00 Цесла Вас. 1.00 Пастырчикъ Ст. 2.00 Вилчачнїй Т. 1.50 Котаччѣк К. 2.00 Кулиѣ Йос. 1.00 Слезнїк Йос. 2.00 Васалина С. 1.85 Водтовчѣ Гр. 1.00 PINE BUSH, N. Y. Калинѣк Том. 1.00 EDWARDSDALE, PA. Суднѣк Анд. 2.00 BRANDON, MAN., CANADA. Балцурѣ Демко 1.00 MANAHAY CITY, PA. О. Волошинъ В. 4.00 MC ADON, PA. Конѣв Ив. 1.00

Хто хоче читати правду вь хлопску газету та довѣдатисъ якъ тамъ братя вь краю борють ся зь своими воротами, нехай запише собѣ газету: „ГРОМАДСКІЙ ГОЛОСЪ“. Коштуе \$1.50 на рокъ. * Платити треба напередь. * Замовляти можна черезь редакцію „Свободы“.

Lehigh Valley R.R. In Effect February 20, 1898. Пасажерскї тренї зь Mt. Carmel до Buffalo, Scranton, Elmira, Wilkes Barre, White Haven, Hazleton, Mauch Chunk, Allentown, Bethlehem е год. 9:30 до полудня; а 12:18 и 4:38 по полудни. До Philadelphia и New York-у е год. 7:23 до полудня и 12:18, 4:38 по полудн. До Centralia, Shenandoah, Mahanoy City, Pottsville, Hazleton и до всеѣхь станцій вь окольцяхь вуглевыхь е год. 7:23, 9:30 до полуд. и 12:18, 4:38 по полудни. До Shamokin е год. 7:30, 11:23 до полуд; а 2:20, 4:38 и 10:00 по полудни. Экспреснї тренї до Philadelphia и New York-у е год. 7:23 до полудня; 12:18 и 4:38 по полудни. Недѣльнї тренї до Philadelphia и New York-у и до всеѣхь станцій межї тими мѣстами е год. 9:00 до полудня. До Pottsville, Hazleton, Wilkes-Barre и до всеѣхь станцій вь окольцяхь вуглевыхь е год. 9:00 до полуд.; и 5:53 по полудни. CHAS. S. LEE, Genl. Pass. Agent, R. H. WILBUR, General Supt. УВАГА: Кто хоче фхати на Вѣсти, най купиць собѣ тїкѣт на лигайску желѣзницю, бо найтушьа и найвыгоднѣйше. По близи информация удавати ся до: J. BEN. GOULD, Agent L. V. R. R. Mt. Carmel, Pa.

Одинокя руска бучерня на цѣле мѣсто на Second str. на противь друкарнї „Свободы“ Ю. Щипчика и Г. Трохановского. вь Mt. Carmel, Pa.

Умеравъ цыганъ „Чи хочешь бути спасеннымъ?“ пытае его священникъ. „Хочу, пань-отче, але еще не заразь.“ НА СЕЛѢ. — Бѣйте ся Бога, куме, що я тепер почну: вѣсь ся менѣ сказивъ, баба впила ся, корова захорѣла, а дитина верещать вь хатѣ ажъ вапно водь стѣны водьскакуе!... О Господи! що я зроблю?... — Ано, коли уже на васъ такая бѣда завалила ся, то иншой рады нема, хїба подемю до Герпика... най ся дѣе воля божа.

ПРИ ЕКЗЕЦИРЦѢ. Капраль: „Чуешь, ты рекруцке ухо, замкни губу, бо пана капитана конь буде мыслити, що то ворота, та готовъ влетѣти до ней.

Заплатили за „Свободу“ вь шѣсяц. мартѣ 1898 р. YONKERS, N. Y. Сивнѣ Має. \$1.00 TERRVILLE, CONN. Бобнѣ Мих. 1.00 ENGLISH CENTER, PA. Сидорѣк Дмит. 1.00 JERSEY CITY, N. J. Ваврнѣ Сем. 2.00 Ткачѣк Теод. 1.75 Доща Аф. 0.85 DAUPHIN, MAN., CANADA. Васараба В. 1.00 MT. CARMEL, PA. Руснѣ Мих. 1.00 SHAMOKIN, PA. Горощакъ Кон. 2.00 Гурба Макс. 2.00 Цесла Вас. 1.00 Пастырчикъ Ст. 2.00 Вилчачнїй Т. 1.50 Котаччѣк К. 2.00 Кулиѣ Йос. 1.00 Слезнїк Йос. 2.00 Васалина С. 1.85 Водтовчѣ Гр. 1.00 PINE BUSH, N. Y. Калинѣк Том. 1.00 EDWARDSDALE, PA. Суднѣк Анд. 2.00 BRANDON, MAN., CANADA. Балцурѣ Демко 1.00 MANAHAY CITY, PA. О. Волошинъ В. 4.00 MC ADON, PA. Конѣв Ив. 1.00

Хто хоче читати правду вь хлопску газету та довѣдатисъ якъ тамъ братя вь краю борють ся зь своими воротами, нехай запише собѣ газету: „ГРОМАДСКІЙ ГОЛОСЪ“. Коштуе \$1.50 на рокъ. * Платити треба напередь. * Замовляти можна черезь редакцію „Свободы“.

Lehigh Valley R.R. In Effect February 20, 1898. Пасажерскї тренї зь Mt. Carmel до Buffalo, Scranton, Elmira, Wilkes Barre, White Haven, Hazleton, Mauch Chunk, Allentown, Bethlehem е год. 9:30 до полудня; а 12:18 и 4:38 по полудни. До Philadelphia и New York-у е год. 7:23 до полудня и 12:18, 4:38 по полудн. До Centralia, Shenandoah, Mahanoy City, Pottsville, Hazleton и до всеѣхь станцій вь окольцяхь вуглевыхь е год. 7:23, 9:30 до полуд. и 12:18, 4:38 по полудни. До Shamokin е год. 7:30, 11:23 до полуд; а 2:20, 4:38 и 10:00 по полудни. Экспреснї тренї до Philadelphia и New York-у е год. 7:23 до полудня; 12:18 и 4:38 по полудни. Недѣльнї тренї до Philadelphia и New York-у и до всеѣхь станцій межї тими мѣстами е год. 9:00 до полудня. До Pottsville, Hazleton, Wilkes-Barre и до всеѣхь станцій вь окольцяхь вуглевыхь е год. 9:00 до полуд.; и 5:53 по полудни. CHAS. S. LEE, Genl. Pass. Agent, R. H. WILBUR, General Supt. УВАГА: Кто хоче фхати на Вѣсти, най купиць собѣ тїкѣт на лигайску желѣзницю, бо найтушьа и найвыгоднѣйше. По близи информация удавати ся до: J. BEN. GOULD, Agent L. V. R. R. Mt. Carmel, Pa.

Одинокя руска бучерня на цѣле мѣсто на Second str. на противь друкарнї „Свободы“ Ю. Щипчика и Г. Трохановского. вь Mt. Carmel, Pa.

Умеравъ цыганъ „Чи хочешь бути спасеннымъ?“ пытае его священникъ. „Хочу, пань-отче, але еще не заразь.“ НА СЕЛѢ. — Бѣйте ся Бога, куме, що я тепер почну: вѣсь ся менѣ сказивъ, баба впила ся, корова захорѣла, а дитина верещать вь хатѣ ажъ вапно водь стѣны водьскакуе!... О Господи! що я зроблю?... — Ано, коли уже на васъ такая бѣда завалила ся, то иншой рады нема, хїба подемю до Герпика... най ся дѣе воля божа.

ПРИ ЕКЗЕЦИРЦѢ. Капраль: „Чуешь, ты рекруцке ухо, замкни губу, бо пана капитана конь буде мыслити, що то ворота, та готовъ влетѣти до ней.

Заплатили за „Свободу“ вь шѣсяц. мартѣ 1898 р. YONKERS, N. Y. Сивнѣ Має. \$1.00 TERRVILLE, CONN. Бобнѣ Мих. 1.00 ENGLISH CENTER, PA. Сидорѣк Дмит. 1.00 JERSEY CITY, N. J. Ваврнѣ Сем. 2.00 Ткачѣк Теод. 1.75 Доща Аф. 0.85 DAUPHIN, MAN., CANADA. Васараба В. 1.00 MT. CARMEL, PA. Руснѣ Мих. 1.00 SHAMOKIN, PA. Горощакъ Кон. 2.00 Гурба Макс. 2.00 Цесла Вас. 1.00 Пастырчикъ Ст. 2.00 Вилчачнїй Т. 1.50 Котаччѣк К. 2.00 Кулиѣ Йос. 1.00 Слезнїк Йос. 2.00 Васалина С. 1.85 Водтовч

Якъ выгадаю машиною (треномъ) ъздати?

Написала М. Загора.

(Дальше)

Юркови Стефенсонови було вже 18 років, а вонъ и доси не вмѣвъ нѣ читати, нѣ писати. Не було въ батька достаткѣвъ, щобъ замаленьку сына до школы посылати. А на шахтахъ булы и письменнй люде. Инюдѣ почнуть читати книжки або газеты. Юрко слушае и самому хто-й зна якъ хочеть ся научитись читати. А якъ почувъ ще, що въ книжкахъ про всякй машини пвшуть, то сказаъ самъ собѣ:

— Ну вже-жъ хочъ якъ, а навчусь читати!
У другой осадѣ була поганенька школа. Юрко почавъ ходити до тои школы. Ему можно було ходити только тричѣна тыждень, та и то увечерѣ пѣзно. И учити ся доводилось изъ малыми дѣтьми, а вонъ бувъ уже дорослый парубокъ. Та вонъ на се не зважавъ. Вонъ сказаъ собѣ: „Хочъ якъ, а вывчусь читати!“ — и учивъ ся, хочъ и важко було послѣ работы, натомивши ся, ходити ажъ у другу осадѣ. Товаришѣ почнуть казати:

Ну, на що тобѣ учити ся? Ты и такъ розумный. Ты хочъ не учивъ ся, а тобѣ до ручъ казанивъ машину вѣдавъ. Изаробляешъ больше за инчого письменного. Чого тобѣ ще треба? А то выгадавъ сидѣти у школѣ въ хлопятами!

А Стефенсонъ вѣдмвляе: — Неписьменному чоловікови треба до всего своего розумомъ доходити. Наприкладъ, хочъ ся менѣ про що дѣзнати ся: може про те вже давно въ книжкахъ написано, только возьми та прочитай гогове, а я прочитати не могу, бо не вмѣю. Своимъ розумомъ почну доходити — не до всего дойду, бо бога не знаю въ того, що и люди давно вже знали. Книжкахъ почитавъ. У людей не вѣдали рознытаешъ ся. Не сточе ся-жъ разъ у разъ людямъ докучати. Та нѣ въ кого и роспитати. А якъ умѣешь читати, то свято дѣло. Узавъ книжку — прочитавъ, подумаъ и знаешъ, що треба. И часу менче йде.

За повѣрку научивъ ся Стефенсонъ читати и писати. А тутъ стала въ осадѣ нова школа. Стефенсонъ почавъ ходити до новои школы, бо тамъ учено и лѣчити. Вонъ учивъ ся дуже ицаро. Абы яка хвилника, уже вонъ сидѣтъ завдання робити. Завдання робити ему було дуже важно. Але вонъ сказаъ собѣ: „хочъ и важно, а треба ихъ подумати!“ И вонъ таки подумавъ и навчивъ ся ихъ робити. Невабаромъ вонъ вывчивъ усе, що знавъ его вчитель, и тогда кинувъ ходити до школы.

Стефенсонови было 20 років, якъ его знову переведено на другу шахту и тамъ ему приручено вже ишу роботу. Тутъ Стефенсонъ зароблявъ на тыждень по вѣсьми долларѣвъ. Але на себе, на свою одежу та на ѣжу, вонъ тративъ дуже мало. Вонъ помагавъ батькови та купувавъ собѣ книжки.

Робити ему доводилось найбільше въ почи, а въ день вѣнъ мавъ чимало вольного часу. Вонъ читавъ книжки и вчивъ ся самъ собѣ зъ книжокъ. А то ще, бачучи, що шахтарѣ бѣдають ся, що нѣкому давати чоботы латати, вонъ узавъ ся до чоботарства. Якъ навчивъ ся, почавъ брати чоботы латати и новй шагъ. Вонъ бувъ радый и казавъ:

— Хочъ невѣлпчкй заробѣтокъ, а все-жъ на книжки якй центъ зѣстане ся.
А то вонъ ще и кравицювавъ часомъ: одержиу яку перепиѣ або поладнае кому — и то зарѣботокъ.

На осадѣ въ одной селянской семин жила наймичка; ей звали Фанни Гендерсонъ. Она была дуже чепурна, тиха и робоча. Усѣ хвалили еѣ; Стефенсонови она сподобалась, и вонъ ѣй сподобавъ ея. Вонъ посватавъ еѣ. У него было приховано трохи заробленыхъ грошей. Вонъ нанявъ собѣ хатку, купивши, що треба було въ казиство и тогда року 1892, они повѣнчались. Повѣнчавши ся, они поѣхали въ гостину до Стефенсонового батька, бо вонъ живъ на другихъ шахтахъ. Вѣдъ батька они вернулись до дому и почали собѣ жити тихо та любо.

Стефенсонова жѣнка была дуже гарна господиня. И черезъ се она не переводила грошей по дурному и вытрачали они менче нѣжъ заробляли. Стефенсонъ нѣколи не сидѣвъ безъ дѣла. Вонъ сказаъ: — „Лѣнувати грѣхъ, треба робити. А работа всяка гарна, абы чесно еѣ робивъ.“ Вонъ умѣвъ и чоботы шити и кравицювати и слюсарювати. Але жъ хочъ и богато ему было работы, а и книжокъ вонъ не кидавъ. Вонъ читавъ богато а найцѣкавьйше было ему читати такй книжки, де про всякй машини писано. Жѣнка его заробляла шпитемъ.

За рѣкъ у нихъ народивъ ся сынъ Робертъ. Больше у Стефенсона нѣколи не было дѣтей.

Одного разу заняла ся та хата, де Стефенсонъ живъ. Назбѣгалось людей богато и погасили пожежу; та якъ выносили зъ хаты, то що поламали, що водою пообливали. Кинувъ ся Стефенсонъ послѣ пожежѣ, ажъ мало не все добро его пропало. Мѣжъ иншимъ збѣжемъ лежить и годинникъ — и его поламано. Стефенсонъ подививъ ся и думавъ: Що-жъ ты робити? И безъ годинника погано и полагодити нѣкому, Надумавъ вонъ самъ его полагодити. А ему нѣколи не доводило ся бачити, якъ годинники роблятъ. Узавъ вонъ, розбѣравъ годинника, полагодивъ, що було поламане, тогда знову склявъ и ставъ годинникъ йти якъ треба. Усѣ сусѣды здивувались, кажутъ: — „И що оно за людина! На що гляне, те и зроби!“ Почали люде давати Стефенсонови годинники лагодити. И Стефенсонъ стѣлько зароблявъ годинниками, что за тй грошѣ знову посирравлявъ собѣ дарствѣ.

Ажъ тутъ, року 1894 стало ся ему велике нещасте: занедужала жѣнка и умерла. Усього два роки проживъ зъ нею Стефенсонъ. И довелось ему зѣстати ся самому зъ малою дитиною.

Другой рѣкъ только Робертъ бувъ, якъ умерла мати. Тяжко зажуривъ ся Стефенсонъ за жѣнкою. Усе ему не миле стало безъ неѣ. Усе только жалю завдае, бо звыкъ вонъ скрозъ тутъ еѣ бачити, а теперь еѣ нема.

А тимчасимъ чутка про Стефенсона розѣйшла ся далеченько. Вже у Шотланди почули, що вонъ умѣе гарно коло машини поводитись. Его покликано туды за машинисту. Надумавъ вонъ поѣти въ свѣтъ, свою тугу хочъ трохи розважити. Вѣдъ давъ вонъ сына до гарныхъ людей знайомихъ, узавъ трохи одежѣ та книжокъ и пошовъ у Шотландию. (А Шотланди, се у тому-жъ царствѣ, то только другая земля.)

Тамъ его наставлено машинистоу и дано ему гарну плату. Жити було добре, та Стефенсонъ не довго тамъ выживъ. Вонъ сумувавъ за сыномъ та за рѣднымъ краемъ. Черезъ рѣкъ вонъ вернувъ ся до дому. И знову его взято на ту роботу, что и попередю вонъ нѣвъ бувъ.

Пришовши вонъ до дому, почувъ, що батькови нещасте стало ся. Парою зъ машини попекло ему облича и вонъ ослѣвъ и не могъ самъ заробляти. Сыны его жили убого и не могли ему помагати. Юрко Стефенсонъ поѣхавъ до батька. Бачитъ, батько слѣпый, живе такъ, що и ѣсти нема чога. А въ Юрка Стефенсона було трохи грошей, що вонъ у Шотланди заробивъ. Вонъ повѣддававъ людемъ грошѣ, що батько напожичавъ и перевѣзъ батька зъ матѣрю до себе.

Ажъ тутъ п нове горе завитало. Саме тогда была война, треба було богато войска. Доводить ся и Стефенсонови йти въ солдаты, а ему-жъ треба батька зъ матѣрю та своего сына доувати. Нанявъ бы вонъ за себе наемника, такъ грошей не выстарчае, а пожичати вонъ дуже не любивъ и нѣколи ще нѣ въ кого не пожичавъ. И такъ ему тяжко тогда приходилось, що вонъ потѣмъ уже казавъ одному своему приятелю: „Ты знаешъ ту стежку, що я нею зъ шахты до дому ходивъ? Я еѣ тогда усю сльозами полавъ.“

Та хочъ якъ не хотѣлось, а довелось пожичати. Люде знали, що Стефенсонъ дуже честна людина и залобки пожичили ему грошей. Стефенсонъ нанявъ за себе наемника, а самъ зѣстать ся дома. Теперь ему доводилось ще больше працувати, бо треба было пожичку вертати.

(Дальше буде).

A. B. Newman (А. В. Ньюменъ)

Фабрикантъ цигарѣвъ и доставца австрийского, угорского, румынского, российского и боснийско-герцеголовинского тютюну або дугану.

Продае такожъ цигара и цигареты старо-краевй, машинки до робления цигаретѣвъ, цигаретовй паперцѣ и цигарнички и файки всякого рода. — Хотите засмакувати правдивого краевого дугану, ишити на адресу:
A. B. NEWMAN,
167 Second str.,
NEW YORK, N. Y.

Иванъ Глова. JOHN GLOWA (POSTMASTER) Excelsior, Pa.

ОДИНОКИЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.
Всякй потрібный рѣчи до житя, якъ такожъ убрани майперекй и звычайный можна купити. Посылае такожъ грошѣ до всякъ частей свѣта, скоро, тань и беспечно.
Продае шифкарты.
Не вѣдъ нынѣ вже знаютъ люде солидного предѣдателя „Союза“.

ВЕЛИКИЙ КОМПАНИЧНЫЙ СТОРЪ Russian Mercantile Co. Ltd.

— ВЪ —
Shamokin, Pa.
327 Shamokin st.
Наибольший русский компаничный сторъ въ Америкѣ. Заложенный ще въ роцѣ 1889, а теперь побольшенный, украшенный и на ново уриджений. Новый дѣмъ великий, красный, котрый компания купила 1896 року за \$18.000 показуе, что може компания работа. — Въ розумный Руины належать до тои компании, купуютъ зѣ своего власного стору значить, слѣмагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою \$2000.
Заряджае нимъ:
Теодоръ Федько

LAUER BREWING CO.

въ READING, PA.
ЗАЛОЖЕННЫЙ 1866 року. — Выбравъ 25.000 бочокъ мѣсячно.
Пиво одного зъ наибольшихъ броварѣвъ въ Pennsylvania „LAUER BREWING CO.“ естъ вѣльне вѣдъ великихъ примѣшокъ, и для того естъ найздоровшимъ. Завсѣгда одной и тои самой доброты и приємного смаку и естъ споряджане пѣдъ зарядомъ одного зъ найздѣбнѣйшихъ и досвѣдченыхъ пивоварѣвъ.
Выбравъ въ найлѣпшѣмъ гатунку Porter and Lager Beer, Stock Ale, Old Brown Stout and Porter in Vaults.
Сальонѣсты и приватный родины новинный замавляти пиво лишень въ броварѣ:
LAUER BREWING CO.
READING, PA.

T. TALPASZ ТЕОДОЗИЙ ТАЛПАШЪ РУСКИЙ РЕСТАВРАТОРЪ — И — ГОТЕЛЬНИЧІЙ. 246 Pearl Str. Shamokin, Pa.

Недалеко русской плебани.
Кождый Русинъ идучй зъ края, чи до края, або мащй яку небуль потребу въ Нью Йорку, чи околци, ловиленъ ветулити до того готель, бо:
Тутъ дѣстане найздоровный и найтаный напитки всякого рода.
Дѣстане нѣчлѣгъ таный, чистенький и беспечный.
Понеже зъ того готельи лишъ пару крокъ до пенсильванйского, лйтайского в центральского дѣна, а такожъ дѣна, зѣдаки стрѣлкари розходятъ ся по цѣлымъ мѣстѣ и околци, якъ Newark, Bayonne и т. д.

Феры до Нью Йорку и Бруклина такожъ пѣдъ носомъ.
Въ томъ готельи порадить вамъ б е з п л а т и о , де тану шифкарту кунити, а если не знаете, то запровадять васъ охотно на дѣно, або на шифу, та взагалъ дадутъ вамъ добру раду.
Въ готелью томъ е такожъ прекрасна гали на мѣтинѣ, забавы и весѣля.

Dr. F. J. Meek Д-ръ МИКОЛАЙЧИКЪ Cor. Shamokin and Chesnut str.

Одинокий лѣкаръ, славыниъ на цѣле мѣсто. Лѣчытъ всякй хоробы совѣсно и въ короткѣмъ часѣ. Особливо незарѣванный лѣкаръ въ справахъ положничныхъ. Говоритъ по английски, по руски и по польски. Горячо поручаемо его знаменитого доктора, нашимъ Русинамъ.

William D. Chmielewski,
231 E. Centre str.
SHENANDOAN, PA.
Панове сальонѣсты зъ Пеннадоръ и всѣ, що хочете набути для себе виски, пива темперу въ большѣй-скѣлькостп, зайдѣтъ до В. Хмѣльовского и замовляйте напитки у него. — Найне заробляють зъ васъ чужй, дайте заробити своему, божъ Хмѣльовский честный и справедливый чоловікъ — „Свободу“ пренумеруе.
Купуйте у него!

Читайте и узнайте.
Станъ и огляни всѣ везы для бучерѣвъ, грѣсерникѣвъ, голсельникѣвъ (до розвоженя пива) и розличный другй, робленй зъ найлѣпшѣмъ материялу и найлѣпшѣмъ работы.
Головне ковалство
Специально выбрабляють ся желѣзныя плоты, и обгородженя надгробникѣвъ.
J. B. Zimmerman
Cor. Independence and Market str.
SHAMOKIN, PA.

Гавринъ Маллянкъ
Гуртовный складъ (Wholesale)
20 Market st.
SHAMOKIN, PA.

Мае завсѣгда на складѣ свѣже добре пиво въ великихъ и малыхъ бочѣвкахъ зъ наилучшихъ броварѣвъ, горѣвки (whiskey) и лѣкеры найлѣпшого гатунку
Братя! замовляйте у своего!

O. Murdza & Bro's 46. Second st. MT. CARMEL, PA.

ОДИНОКИЙ РУСКИЙ ГОТЕЛЬ
Д. Геренчага и Ф. Михайловского.
въ Jersey City, N. J.
38 Green Str.

J. BOBKOWSKI ПРЕДПРИЕМЦЯ ПОХОРОНѢВЪ.

Винямае такожъ керчи на погони, хрестны и весѣля по дужъ низкихъ цѣнахъ.
300
PEARL and MULBERRY st
SHAMOKIN PA.
Удавайте ся въ потребѣ до него.

Руска бучерня. — RUSSIAN MEAT MARKET — OLYRHANT, PA. КУЗЬМЫ СВАЛЫ.

Гей рускй господинѣ, чи не перестанете вы вже разъ купувати у чужихъ? Та по що тягати ся за чужими, коли у своего Руина такъ само всего достати можна. А отъ погляните! Тамъ въ Оляфантъ естъ вашъ рускй бучеръ Кузьма Свала. Мае вонъ свѣже, добре, тано мясо всякого рода. Розвозять въ часъ и пунктуально. Ану-жъ зайдѣтъ до него и попробуйте вѣдъ него куповати мясо, а певно не пожалуете!

Юлиявъ Копыстанскй
(JULIAN KOPYSZCANSKI)
420 W. Pine st.
ШАМОКИНЪ, ПА.
Перворядный сальонъ рускй. — Найлучший напитокъ можна ту достати, якъ: пиво на склядкй и бутельки, вина розмантого гатунку, горѣвки досконалы, цагара дуже добры.
Слѣшѣтъ Братя Руины до своего братчика Юлька.

THOMAS A. ULIACKAS & JOSEPH RAYTKIEWICZ
436 Cherry str.
SHENANDOAN PA.
Гей темперакъсы, читайте. Хто зъ васъ хоче достати доброго темперу и вайсе бир-у въ бутелькахъ найзайде до гуртовного складу Т. Улячка и п. Райткевича а певно не пожалуе.
Ану попробуйте!

ЛИШЬ ОДЕНЪ РУСКИЙ БУЧЕРЪ НА ЦѢЛЕ МѢСТО
Бенедикъ Талпашъ
напротивъ русской плебани въ Шамокинѣ, Па.
Братя Руины! У Бенедика достанете все свѣже и здорове мясо. Хвалити его бучернѣ не потребуемо, бо добре само ся хвалить. — Скажемо лишъ, що правдывый Русинъ и патриота не буде иншого мяса ѣсти лишъ зъ рускои бучернѣ.

РЕСТАВРАЦИЯ и КАВЯРНЯ.
* **TROMETTER'S** *
(Тромейтеръ)
Cor. Rock & Sunbury str.
SHAMOKIN, PA.
напротивъ National Bank.
Свѣдѣня, Обѣды, Вечеря.
Въ кождѣмъ часѣ можна достати такъ горячй якъ и зимный перекуски. Потравы прилагодженй на европйский спѣсѣбъ, дуже смачно. Услуга пыльна и солидна.
Особный покоѣдъ для роданъ. — Найлучший вина, пива, ликеры, виски и всѣ можливй напитки. Цѣна дуже мада.
Препоручае онъ всѣмъ сю реставрацию, а передовѣсьмъ приѣздынымъ.
Пишучй сей адвертайсментъ ручитъ за Тромейтера.

Dr. John Szlupas 421 Penn. Ave. SCRANTON, PA.

Знаменитый лѣкаръ. Доволити практика даде ему способность стати добрымъ лѣкаремъ. Лѣчытъ усѣшно всякого рода хоробы. Мае такожъ свою власну аптеку, въ котрой выбрабляють ся дуже добры и помощны лѣкарства.
Розмовитъ ся по руски, литевски, по польски и по английски. — На цѣлой околци знаютъ добре Шлюпаса!
Ив. Франко.